

การจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา
THE ACCOUNTING MANAGEMENT FOR THE PUBLIC PROPERTY OF TEMPLES
IN PHA NAKORN SRI AYUTTHAYA DISTRICT

พระประจักษ์ มหาปัญโญ (เมฆหมอก)* ประเสริฐ ธิลา** พระมหากฤษณา กิตติโสภณ***

PhraPrajiarak Mahâpañño (Mekmok), Prasert Thilao, PhramahaKrisada Kittisobhano.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. ศึกษาการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา 2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์และพระสงฆ์ ที่มีต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากพระสงฆ์ในอำเภอพระนครศรีอยุธยาได้จำนวน 251รูป จากพระสงฆ์ทั้งหมด 675 รูปโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.978 เป็นคำถามแบบปลายเปิด และปลายปิด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-Test) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

* Master of Arts Program in Buddhist Studies Department of Buddhist Studies
Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya
University

** Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkorn-
rajavidyalaya University

*** Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkorn-
rajavidyalaya University

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเก็บรักษาเงินของวัด ด้านการให้เช่าที่ดินหรืออาคาร ด้านการกัณฑ์ดินซึ่งเป็นที่วัดให้เป็นที่จัดประโยชน์ ด้านการได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด ด้านการให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่ักลปนาหรือที่วัด ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าพระสงฆ์ที่มีสถานภาพ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ 1) เจ้าอาวาสและไวยาวัจกรบางวัดขาดความรู้ในการจัดการทรัพย์สินที่ได้มาเป็นศาสนสมบัติของวัด ตามที่กำหนด 2) เจ้าอาวาสและไวยาวัจกรหรือผู้จัดผลประโยชน์ของวัดมีการจัดทำแผนผังที่ดินไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 3)เจ้าอาวาสและไวยาวัจกรบางวัดไม่มีการระบุดูประสงคในสัญญาเช่าที่ดินของวัดชัดเจน 4) เจ้าอาวาสและไวยาวัจกรกำหนดค่าเช่าไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติสงฆ์ 5) เจ้าอาวาสและไวยาวัจกรหรือผู้จัดผลประโยชน์ของวัดขาดความรู้ด้านการจัดทำบัญชีและการเก็บรักษาเงินวัด ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ควรให้มีหน่วยงานที่รับขอให้ความรู้ จัดฝึกอบรมในการได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด เพื่อให้การจัดการทรัพย์สินเป็นไปตามที่กำหนด 2) ควรจัดทำแผนผังภายในวัดเพื่อกำหนดพื้นที่แต่ละชนิดให้ชัดเจนแปลงมีพื้นที่เขตพุทธาวาสเขตสังฆาวาสและเขตธรณีสงฆ์ 3) การทำสัญญาเช่าที่ดินของวัดในแบบสัญญาเช่าต้องระบุดูประสงคให้ชัดเจนว่าเช่าไปทำอะไร เพราะอาจจะนำที่ดินวัดไปใช้กิจกรรมส่งเสริมอบายมุขก็ได้ 4) วัดควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการบริหารจัดการเรื่องค่าเช่าที่ไม่ชัดกับพระราชบัญญัติสงฆ์ 5) ควรพัฒนาความรู้ความสามารถของพระภิกษุสามเณรและบุคลากรภายในวัดให้เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การบัญชี, การจัดการ, ศาสนสมบัติ

ABSTRACT

The Objectives Of This Research Were: 1. To Study The Accounting Management for Public Property Of Temples in Phranakorn Sri Ayutthaya District, 2. To Compare Monks' Opinions Towards The Accounting Management for The Public Property And 3. To Study Problems, Obstacles And Proposal for The Accounting Management for Public Property Of Temples in Phranakorn Sri Ayutthaya District.

The Methodology Was The Mixed Methods: The Quantitative Research Collected Data By Using The Survey Method From 251 Samples Derived From Populations Of 675 Monks Using Taro Yamane's formula With Opened And Closed End Questionnaires That Had A Reliability Value At 0.978, Analyzed Data With Descriptive Statistics: Frequency, Percentile, Mean And Sd, Standard Deviation, T-Test And F-Test. The Researcher Used The Qualitative Research To Collect Data From 9 Key Informants, Interviewing With Structured In-Depth-Interviewing Scripts And Analyzed Data By Descriptive Interpretation.

Findings Were As Follows:

1. The Opinions of The Monks Were The Opinions of The Accounting Management for Public Property of Temples in Phranakorn Sri Ayutthaya District As A Whole At High Level When It Was Found That A High Level in All Aspects of The Measure To Keep The Money. The Property Has Religious Properties of The Renting of Land Or Buildings On The Land, Which Is A Measure That Is Useful. The Rental Tietnisgstiekalpna Or Measured Respectively

2. Monks' Opinions Comparison About The Opinions of The Accounting Management for The Public Property of Temples in Phranakorn Sri Ayutthaya District, Classified By Personal Factors And The Finding Came Out That Monks With Different Stat Usages, Dhamma Educational Levels, Educational Theologian And Educational Pili Formal, Did Not Have Different Opinions Towards The Opinions of The Accounting Management for Public Property of Temples in Phranakorn Sri Ayutthaya District, Denying The Set Hypothesis. Monks With Different Ordained And Pali Educational Levels Had Different Opinions Towards The Accounting Management for Public Property of Temples in

Phranakorn Sri Ayutthaya District With Statistical Significant Level At 0.05 Accepting The Set Hypothesis.

3. Problems Or Obstacles of The Accounting Management for Public Property of Temples in Phranakorn Sri Ayutthaya District Were That 1) The Abbot And The Counsellors in Some Temples Lack The Knowledge Asset Management Acquired for The Public Property of Temples, 2) Abbot And Counsellors Or The Benefits of Making Land Planning Relevant Standard, 3) The Abbot And The Counsellors in Some Temples Had No Specified Objectives in The Land of Clear, 4) The Abbot And The Counsellors in Some Temples Configure Rentals Not Act Disciplines, 5) The Abbot And Counsellors Or The Benefits Lack of Knowledge in Accounting And Retain The Money Measure Suggestion. It Was Found That 1) There Should Be The Agency Received Like Knowledge, Training On The Property, As The Public Property of Temples. in Order To Manage The Assets According To The Set, 2) There Should Be A Preparation Within The Temple Area Diagram To Determine Each Kind To Clear The Field Area And Area of Buddha Monk Area Churchyard, 3) Contract Rent Land of Temples in The Contract Should Specify The Purpose And Make Clear That Rent To Do As It Might Bring The Land Use Activities Can Measure Functions, 4) Measure Should Take Measures To Clear The Management About The Rent Not Contrary To The Law of, And 5) To Develop Knowledge And Ability of The Monks, Novices And Personnel Within The Temples Even More.

Keywords : Accounting, Management, Public Property.

1. บทนำ

การจัดทำบัญชี มีความสำคัญต่อกิจการ เพราะจะทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการควบคุมภายในและสามารถตรวจสอบได้ขององค์กร ทั้งองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร และองค์กรที่เป็นสถาบันที่มีได้หวังผลกำไร องค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรนั้นย่อมมีระบบบัญชีที่ดีเนื่องจากองค์กรเหล่านั้นมีเงินทุนในการจ้างบุคลากรผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการบัญชีเป็นผู้ออกแบบ และวางระบบบัญชีซึ่งต้องจัดทำบัญชีตามกฎหมาย ในขณะที่องค์กรที่เป็นสถาบันที่มีได้หวังผลกำไรยังขาดระบบบัญชีที่เหมาะสม ดังเช่นกรณีของวัด ซึ่งเป็นสถาบันการกุศล มีรายได้จากการรับบริจาคและจากการทำกิจกรรมทางศาสนาตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 วัดในพระพุทธศาสนาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย (Institute of Buddhist Monks National Office of Buddhism, 2015 : 9)

ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับระบบบัญชีของวัดได้แก่ ข้อบังคับการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายวัดในประเทศไทย เริ่มขึ้นเมื่อปี 2511 กำหนดในกฎกระทรวงฉบับ 2 ออกความตามใน พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ให้วัดที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย โดยส่งข้อมูลให้เจ้าคณะปกครองปีละ 1 ครั้ง ก่อนปรับเปลี่ยนในปี 2550 เพิ่มข้อบังคับการส่งข้อมูลให้กับ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ซึ่งที่ผ่านมาพบปัญหาไวยาวจักร และเจ้าอาวาสไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี ทำให้ขาดการนำส่งข้อมูล จาก 4 หมิ่นวัดทั่วประเทศ มีเพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่มีความพร้อมบางวัดยังมิได้จัดทำบัญชีตามคำแนะนำของกรมการศาสนา ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษา และจัดการศาสนสมบัติของวัด แต่ละวัดมีการจัดทำบัญชีกันเอง โดยส่วนใหญ่เจ้าอาวาสเป็นผู้จัดทำบัญชีตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของการบันทึกรายการทางบัญชีบางวัดไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่กัน ระหว่างผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบดูแลทรัพย์สินกับผู้จัดทำบัญชีเนื่องจากมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ รวมถึงผู้ทำบัญชีของวัดขาดความรู้ความสามารถทางด้านการวางระบบบัญชีและการบริหารจัดการทรัพย์สิน ขาดเอกสารสำคัญในการรับเงิน และการจ่ายเงินในแต่ละกิจกรรมของวัดทำให้ไม่สามารถแสดงข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลทางการเงินได้อย่างถูกต้องทำให้การควบคุมดูแลทรัพย์สินไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริตได้ดังจะเห็นได้จากกรณีของวัดที่มีการนำเงินที่ได้รับจากการบริจาคไปใช้ในลักษณะที่ส่อทุจริต เช่น การนำไปซื้อที่ดินเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เป็นของพระสงฆ์ระดับผู้บริหารของวัด การขาดหลักฐานในการรับบริจาคเงิน เป็นต้น

จากความสำคัญของวัดดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่วัด ซึ่งเป็นองค์กรศาสนาและในฐานะนิติบุคคลเพื่อให้การดูแลรักษา และการจัดการศาสนสมบัติวัดเป็นไปตาม พ.ร.บ. คณะสงฆ์ และกฎกระทรวง จะต้องยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ (Good governance) ซึ่งระบบธรรมาภิบาล คือ การบริหารของภาครัฐที่มุ่งความดีงาม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐและประชาชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม โดยมุ่งเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (Accountability) รวมถึงมีการจัดทำรายงานทางการเงินที่ต้องเปิดเผยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้

รับรู้และตรวจสอบ จึงเป็นประเด็นที่ต้องศึกษาถึงพัฒนาการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัดว่ามีรูปแบบ วิธีการและกระบวนการอย่างไร มีการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ และเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ และพระสงฆ์ ที่มีต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากพระสงฆ์ในอำเภอพระนครศรีอยุธยาได้จำนวน 251รูป จากพระสงฆ์ทั้งหมด 675 รูปโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.978 เป็นคำถามแบบปลายเปิด และปลายปิด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-Test) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เชิงพรรณนา

4. ผลการวิจัย

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ จำนวน 207 รูป คิดเป็นร้อยละ 82.5 รองลงมาเป็นพระสังฆาธิการ จำนวน 44รูป คิดเป็นร้อยละ 17.5 ตามลำดับ

ด้านอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31- 40 ปี จำนวน 69รูป คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมามีสถานภาพ41- 50 ปี จำนวน 62รูป คิดเป็นร้อยละ 24.7 ถัดมาสถานภาพ20 – 30 ปี จำนวน 55รูป คิดเป็นร้อยละ 21.9ถัดมาสถานภาพ51 – 60 ปี จำนวน 45 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.9 สุดท้ายสถานภาพ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

ด้านจำนวนพรรษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนพรรษา 6 – 10 พรรษา จำนวน 76 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมาคือ จำนวนพรรษา 1- 5 พรรษา จำนวน 62 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.7 ถัดมาจำนวนพรรษา 11 – 15 พรรษา จำนวน 49 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.5 ถัดมาจำนวนพรรษา 21 พรรษาขึ้นไป จำนวน 45 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.9 สุดท้ายจำนวนพรรษา 16 – 20 พรรษา จำนวน 19 รูป คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

ด้านวุฒิการศึกษาสามัญ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 165 รูป คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 64 รูป คิดเป็นร้อยละ 25.5 สุดท้ายระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 รูป คิดเป็นร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

ด้านวุฒิการศึกษาทางธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมนักธรรมชั้นเอก จำนวน 143 รูป คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาคือ วุฒิกศึกษานักธรรมชั้นตรี จำนวน 47 รูป คิดเป็นร้อยละ 18.7 ถัดมาคือ วุฒิกศึกษานักธรรมชั้นโท จำนวน 42 รูป คิดเป็นร้อยละ 16.7 สุดท้ายไม่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม จำนวน 19 รูป คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

ด้านวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน 168 รูป คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมาคือ วุฒิกศึกษาประโยค 1 – 2 – ป.ธ.3 จำนวน 44 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.5 ถัดมาคือ วุฒิกศึกษาป.ธ. 4 – 6 จำนวน 32 รูป คิดเป็นร้อยละ 12.7 สุดท้ายวุฒิกศึกษาป.ธ.7 – 9 จำนวน 7 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ T – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสงฆ์ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด ที่แตกต่างกัน

2) ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ

การจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าและรายด้าน แตกต่างกันทุกด้าน

4) ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าและรายด้าน แตกต่างกันทุกด้าน

5) ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาแผนกนักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่ไม่แตกต่างกันคือ ด้านการได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด ด้านการกัณฑ์ดินซึ่งเป็นที่ดินให้เป็นที่จัดประโยชน์ด้านการให้เช่าที่ดินหรืออาคาร และด้านการเก็บรักษาเงินของวัดส่วนด้านการให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่กัลปนาหรือที่วัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ จึงทำการ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในมิติทางด้านสังคมด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อย ที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

6) ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาแผนกบาลีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่ไม่แตกต่างกันคือ ด้านการให้เช่าที่ดินหรืออาคารด้านการให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่กัลปนาหรือที่วัด และด้านการเก็บรักษาเงินของวัด ส่วนด้านการได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัดและด้านการกัณฑ์ดินซึ่งเป็นที่ดินให้เป็นที่จัดประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ จึงทำการ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในมิติทางด้านสังคมด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อย ที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

5. อภิปรายผล

พระภิกษุมีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินของวัด การได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด การให้เช่าที่ดินหรืออาคาร การกัณฑ์ดินซึ่งเป็นที่ดินให้เป็นที่จัดประโยชน์ การให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่กัลปนาหรือที่วัด เป็นอย่าง

ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Supatra Natan. (2010) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผลการบริหารงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างการจัดการองค์กร ด้านอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น อยู่ในระดับมาก

พระสงฆ์ที่มีสถานภาพ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า สถานภาพ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ไม่ส่งผลกระทบต่อระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhrusobhonpariyattayanuyut (Jamsuk Kittivanno) (2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการสาธารณูปการ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ พระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการสาธารณูปการ ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลโดยรวม พระสงฆ์ที่มีสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการสาธารณูปการในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา” โดยมีลักษณะที่สำคัญในแต่ละด้าน คือ

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป (1) ควรให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความรู้ จัดฝึกอบรมในการได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด เพื่อให้การจัดการทรัพย์สินเป็นไปตามที่กำหนด (2) วัดควรใช้เอกสาร ใบเสร็จรับเงิน และเอกสารใบอนุโมทนาบัตร เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง วัดควรมีการจัดทำทุกครั้งที่ได้รับเงินบริจาค ทรัพย์สินบริจาค รวมไปถึงการรับจากรายรับอื่นๆ เพราะเป็นเอกสารที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินได้ (3) ควรทำทะเบียนคุมสินทรัพย์ของวัด เพื่อให้ทราบถึงปริมาณของสินทรัพย์และป้องกันการสูญหาย (4) ควรจัดทำแผนผังภายในวัดเพื่อกำหนด

พื้นที่แต่ละชนิดให้ชัดเจนแปลงมีพื้นที่เขตพุทธาวาสเขตสังฆาวาสและเขตธรณีสงฆ์ (5) เจ้าอาวาสควรมีความรู้และความเข้าใจกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

6.2 ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป (1) ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ในพื้นที่อื่น (2) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาการจัดทำบัญชีเพื่อการจัดการศาสนสมบัติของวัด ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

References

- Institute of Buddhist Monks National Office of Buddhism. (2015). *The Manual of Administrative Monks*. Bangkok : Printing Company of National Office of Buddhism.
- Ministerial Regulation. (1968). Issued Under The Sangha Act in The Year of 1962. (2004), *Ecclesiastical Law in The Law Ministry Update C.E. 2004*. Bangkok : The Publishers Soutpaisal.
- Supatra Natan. (2010). *A Study of The Effectiveness of Financial And Account Administration At Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus*” (Research Paper) Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrakhrusobhonpariyattayanuyut (Jamsuk Kittivanno). (2005). *The Sangha Administration On The Buddhist Construction And Repairation in Nakhonluang District, Ayutthaya Province* (Research Paper). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrakhrupaladkittiwat (Khacha Panyadharo). (2011). *The Temple Management of The Sangha Administors in Banglen District, Nakhonpathom Province* (Research Paper). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.